

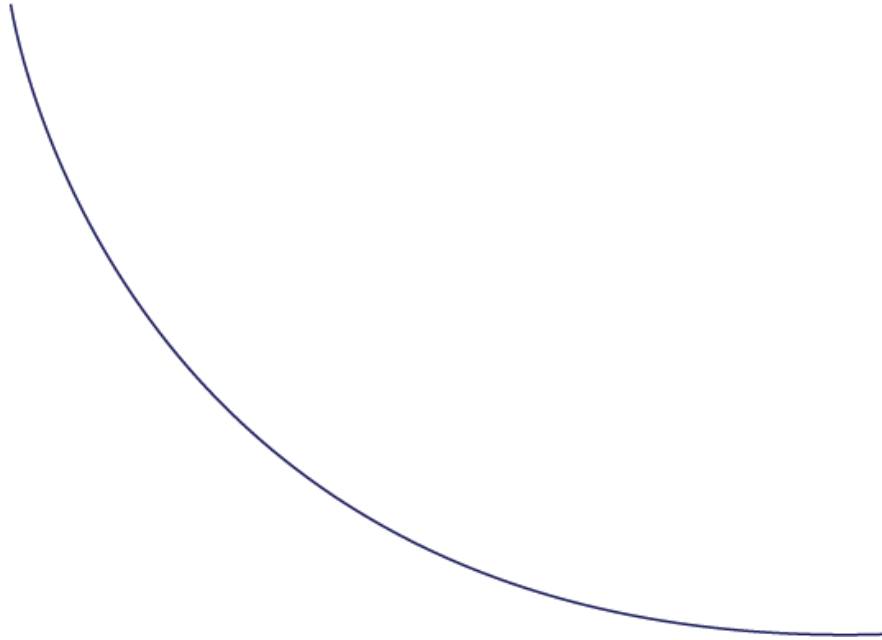
SORAINEN

Kuidas jõuda
sihile, kui
(vaidlus)partneriks
on riik?

Ärihommik

30. oktoober 2019

Kuidas riigihankega vangi
minna?

Soraineni riigihankevaldkonna juht
Kadri Härginen

Soraineni majanduskuritegude uurimise
ja ennetamise valdkonna juht
Norman Aas

Autohange: prokuratuur saatis Haapsalu ametnikud kohtu alla ⁽¹⁾

Siim Randla, 30. aprill 2019, 06:31

Jaga:

04.06.2019, 13:47

Kohus mõistis mõjuka Narva poliitiku Aleksei Voronovi aastaks vangi ⁽²⁸⁾

| Prokurör: lõpuks saavad kõik korruptandid paljastatud

Prokuratuur saatis PERH-i endise tehnikadirektori Ivo Milli kohtu ette

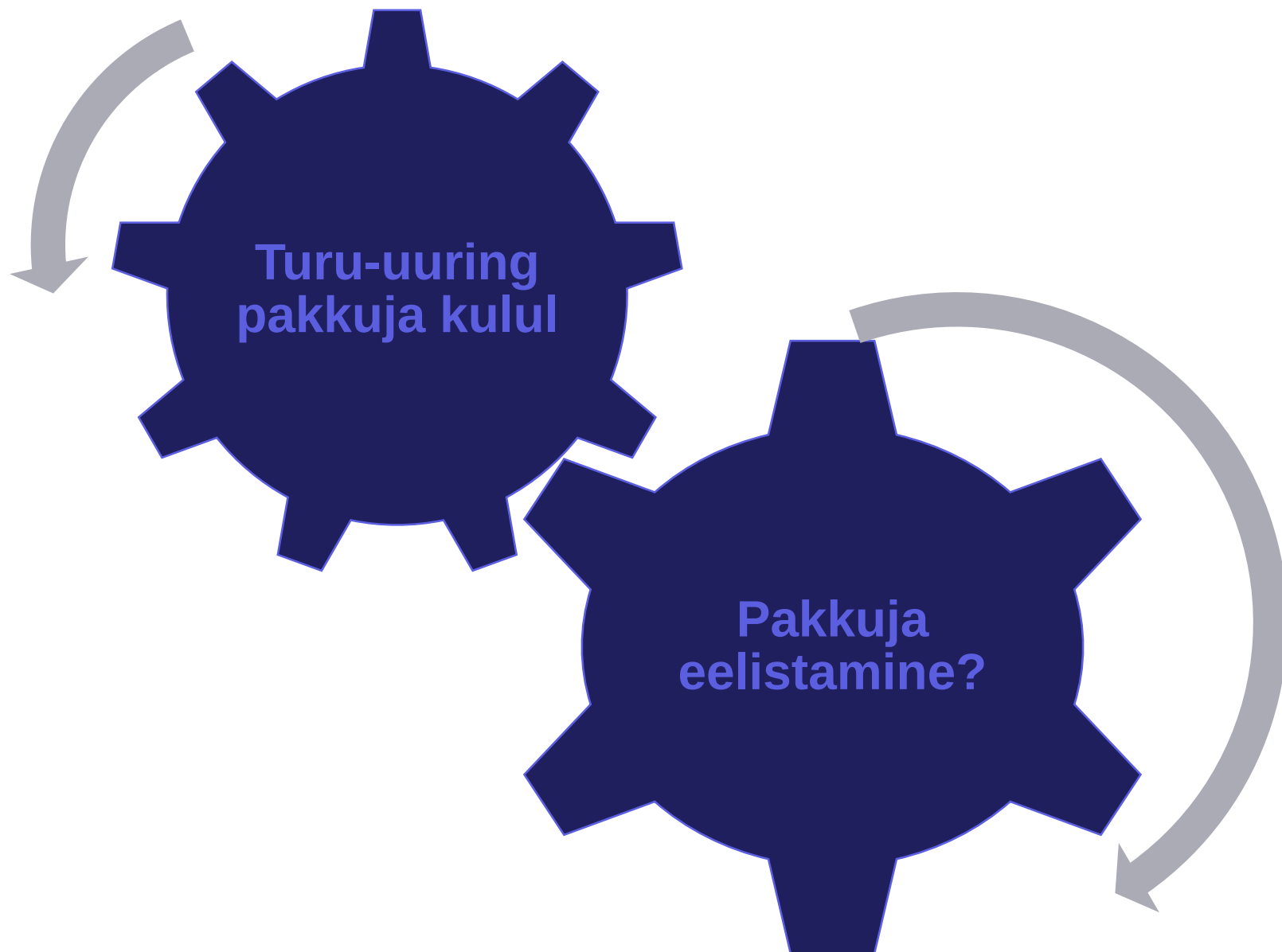
Korruptsioon ei tohi ära tasuda

Kui ettevõtja võib riigihanke altkäemaksuga, ei tohiks ta sellest kergelt pääseda ja lisaks veel tulu teenida, kirjutab Äripäev juhtkirjas.

RHS julgustab turu-uuringuid läbi viima

- Hankija võib enne riigihanke alustamist **riigihanke eseme täpsemaks piiritlemiseks ja riigihanke ettevalmistamiseks viia läbi turu-uuringu.**
- Turu-uuringu käigus **voib hankija konsulteerida** vastavas valdkonnas tegutsevate isikute ja ettevõtjatega.
- Saadud **nõuandeid võib kasutada** riigihanke kavandamisel ja läbiviimisel, tingimusel, et see ei moonuta konkurentsi.
- Turu-uuringu läbiviimisel ja selle käigus saadud nõuannete kasutamisel riigihankes tagab hankija **mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtete järgimise.**

Ettekandest võta kaasa:

1

Ka siis, kui täidad RHSist tulenevaid reegleid hästi, võid sattuda uurimisorgani huviorbiiti.

2

Läbipaistvus, dokumenteerimine, (kollegiaalne) TEADLIK otsustamine.

3

ALTKÄEMAKSU ÄRA VÕTA!

Esita esinejale küsimus

○ <http://pigeonhole.at>

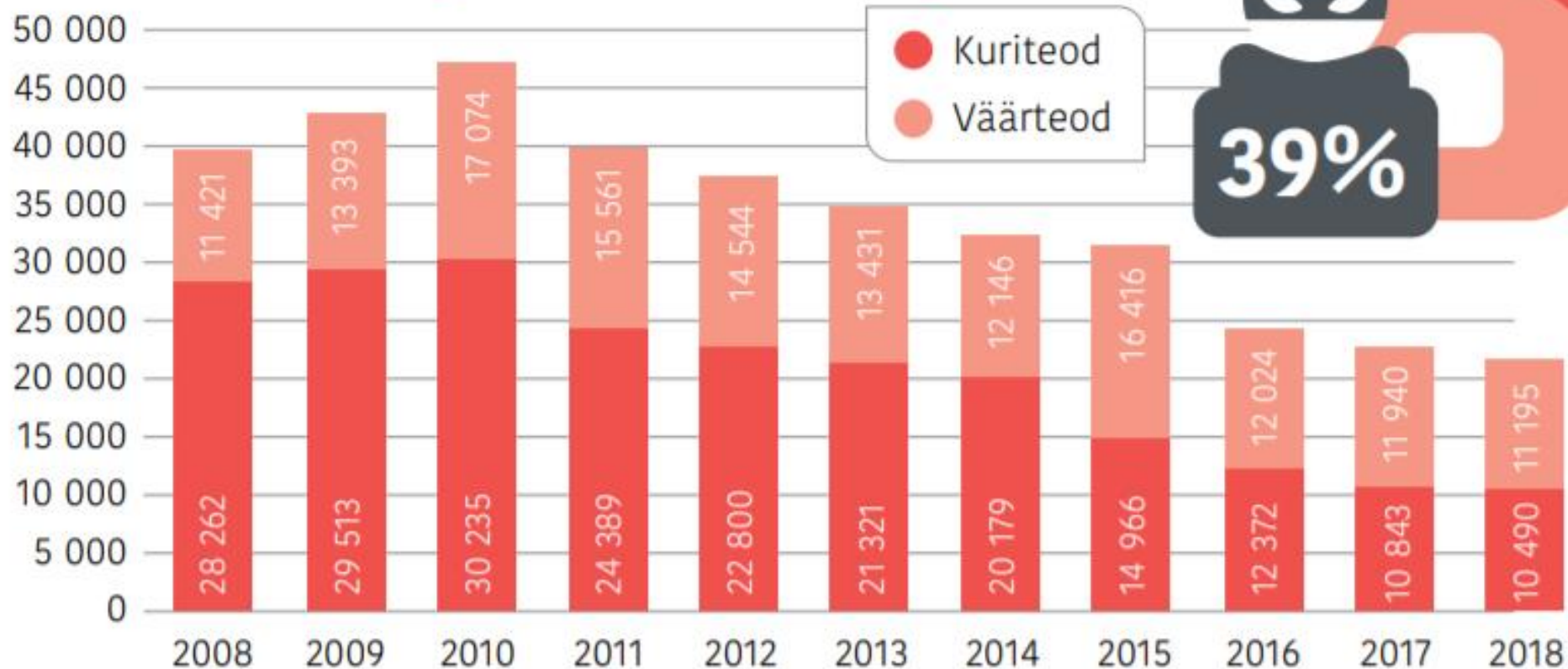
○ 8X58

Kuidas advokaat saab
uurimisorganit aidata?

Keskkriminaalpolitsei
majanduskuritegude büroo juht
Leho Laur

Soraineni kohtuadvokaat
Albert Linntam

Varavastased kuriteod moodustavad kõige suurema osa registreeritud kuritegudest:

Joonis 27. Registreeritud varavastaste kuritegude ja väärtegude arv

Allikas: justiitsministeerium (kuriteod) ja politsei- ja piirivalveamet (väärteod)

Varguste
osakaal
varavastastest
kuritegudest

Milliseid kuritegusid menetletakse?

- **Vargus – 7403**
- Omastamine – 170
- Usalduse kuritarvitamine – 6
- **Dokumendi võltsimine – 196**
- Ärisaladuse ebaseaduslik kasutamine – 3
- Maksejõuetuse põhjustamine – 24
- Võlausaldajate ebavõrdne kohtlemine – 1
- Vara varjamine pankroti- ja täitemenetluses – 17
- **Altkäemaksu võtmine ja andmine – 177**

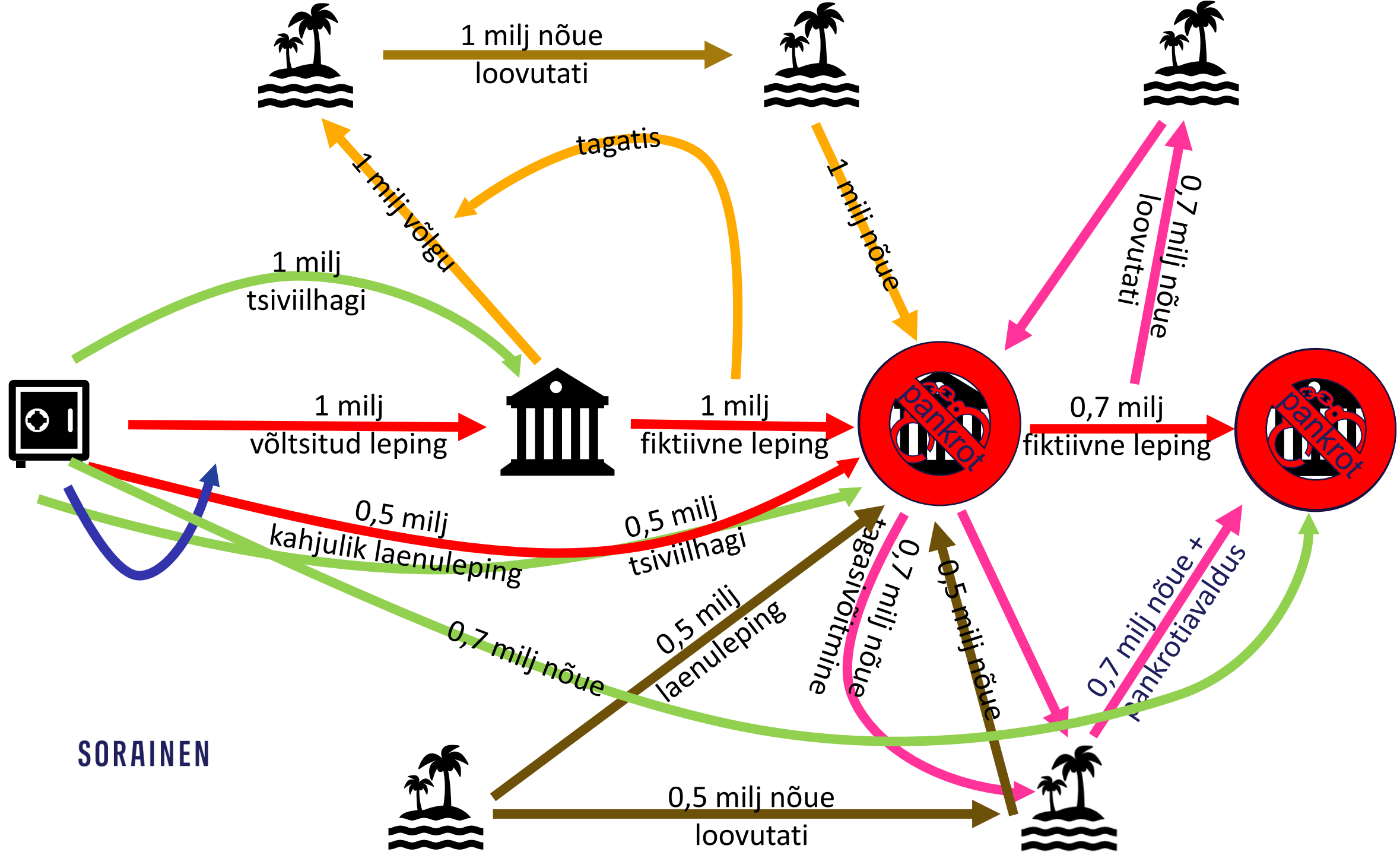
Kuidas advokaat saab aidata?

- Tõendite kogumine (tunnistajad, testostud, ekspertiisid)
- Tegevuste järjekord
- Detailide (välja)selgitamine
- Infovahetus erinevate menetluste vahel
- Koostöö teiste ametiasutustega (MTA)
- Avalik kommunikatsioon
- NB! Eeltöö enne võimalikku kuritarvitust:
 - Kirjalikud lepingud (tasukokkulepped)
 - Sisemised reeglid (allahindlused, andmekaitse)
 - Ärisaladuse kirjeldused
 - Huvide konflikti reeglid

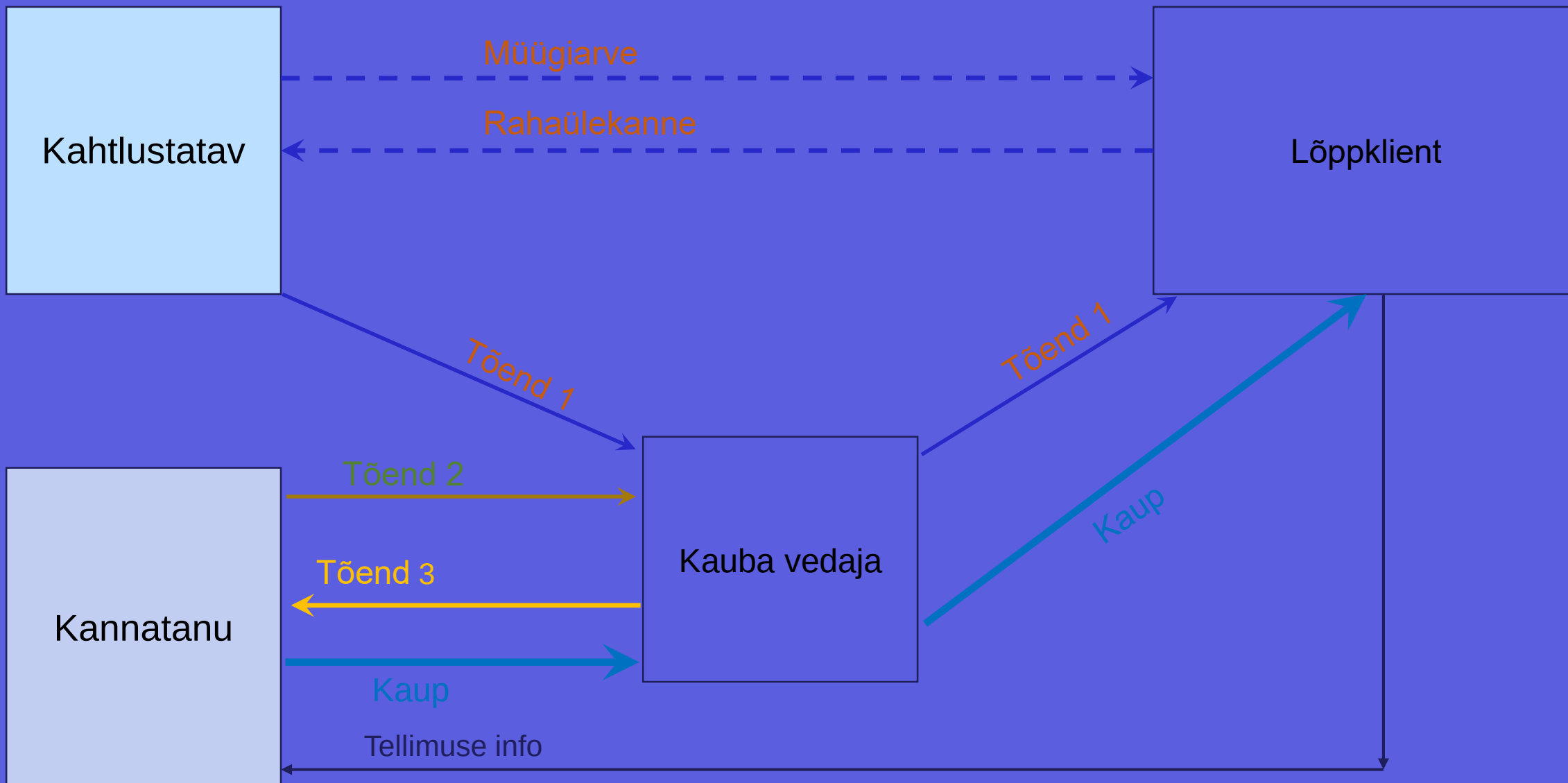
Viited võimalikele kuritarvitustele

- Pangaülekannete kirjeldused
- Sularahamaksed
- Koostööpartnerid on *no name* ettevõtted
- Raskesti kontrollitavad teenused
- Raamatupidamisdokumentatsioon
- Töötaja ei võta puhkust pika aja jooksul
- Kirjalikud lepingud puuduvad

Visualiseerimine

“Episood nr 1”

Menetluste kombineerimine

- Kriminaalmenetlus
- Rahapesumenetlus (ajutine arest 30-90 päeva)
- Tsiviilhagid
- Tõendite väljanõudmine EL-is
- Rahvusvaheline koostöö advokaatide vahel
- Mine kohale – kus on variühingud registreeritud?

Naftakuninganna laenas tööandja raha oma tütarde firmale ¹

Eesti kunagine nafta- kuninganna Olga Kozlovskaja (55) istub kohtupingis. Tema tegevus naftafirma Daxin Baltic juhina käivitas ühe kriminaalasja ja mitu väiksemat kohtuvaidlust.

**Reporter: Naftakuningannaks
tituleeritud Olga Kozlovskaja lukustas
end kohtuotsuse ajaks kohtumaja
tualetti**

Siiri Ottender 18. september 2019 19:10

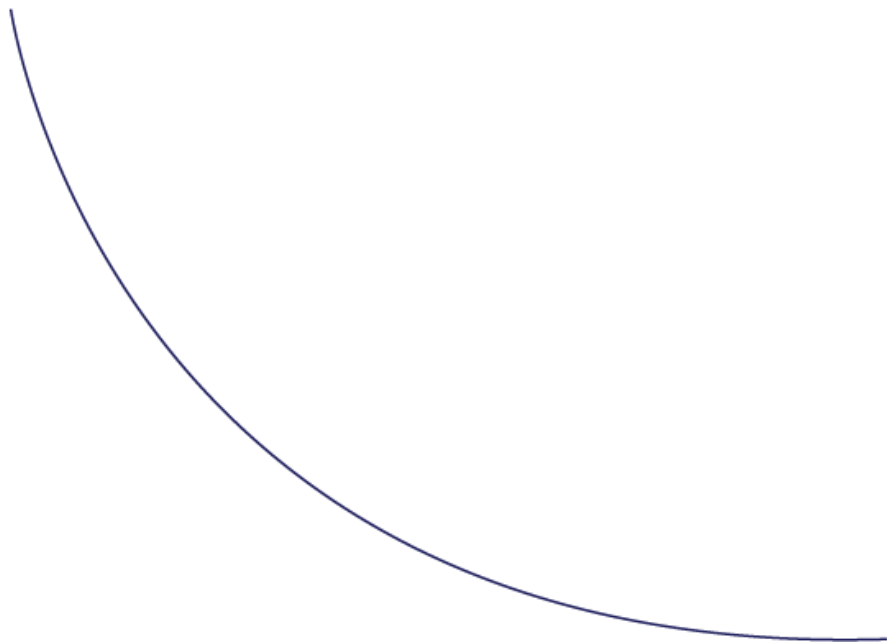

Esita esinejale küsimus

○ <http://pigeonhole.at>

○ 8X58

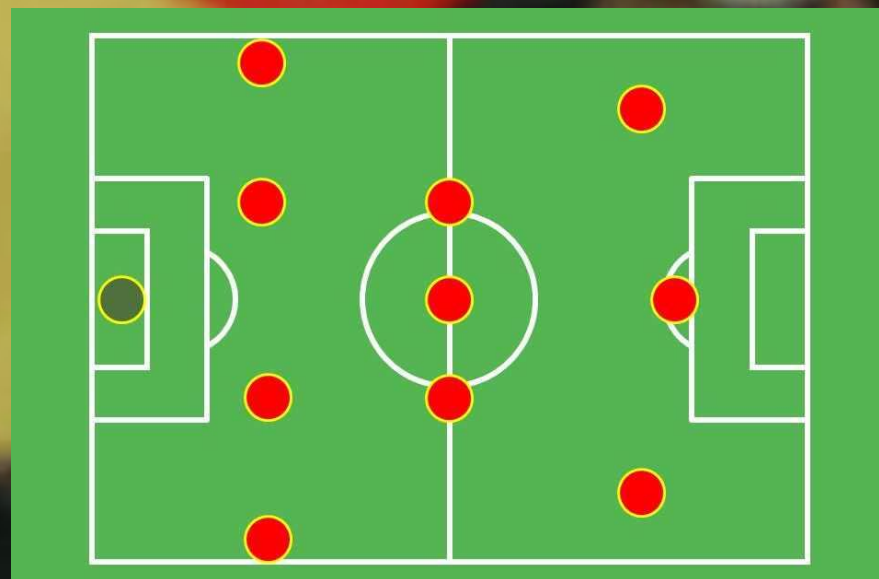
Juhatus liikme maksuvastutus:
kas ühisvara?

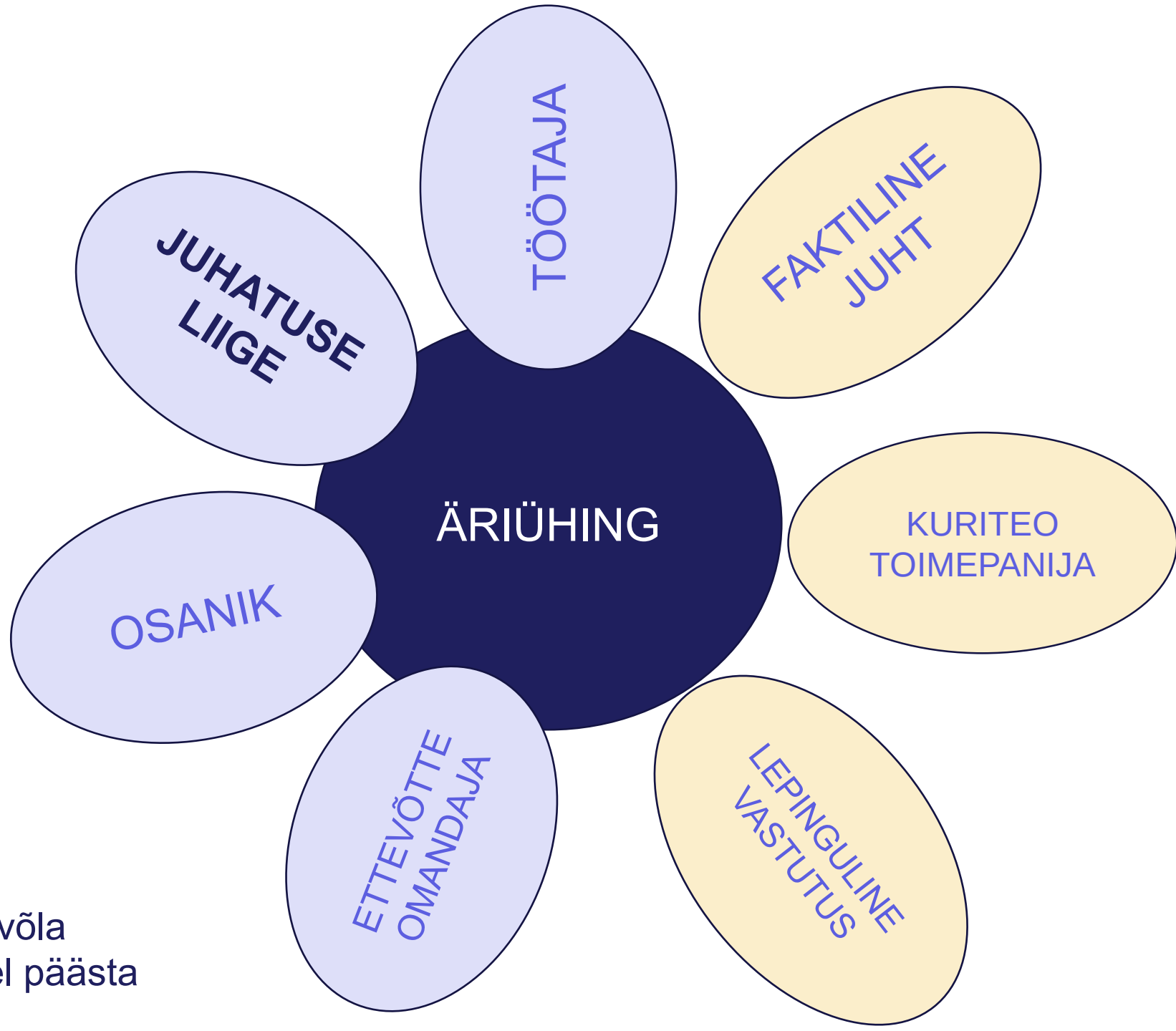
Sorainen vandeadvokaat ning
TÜ ja TalTechi maksuõiguse lektor
Kaido Künnapas

Kohtuvaidluste skoor 2019

8:0

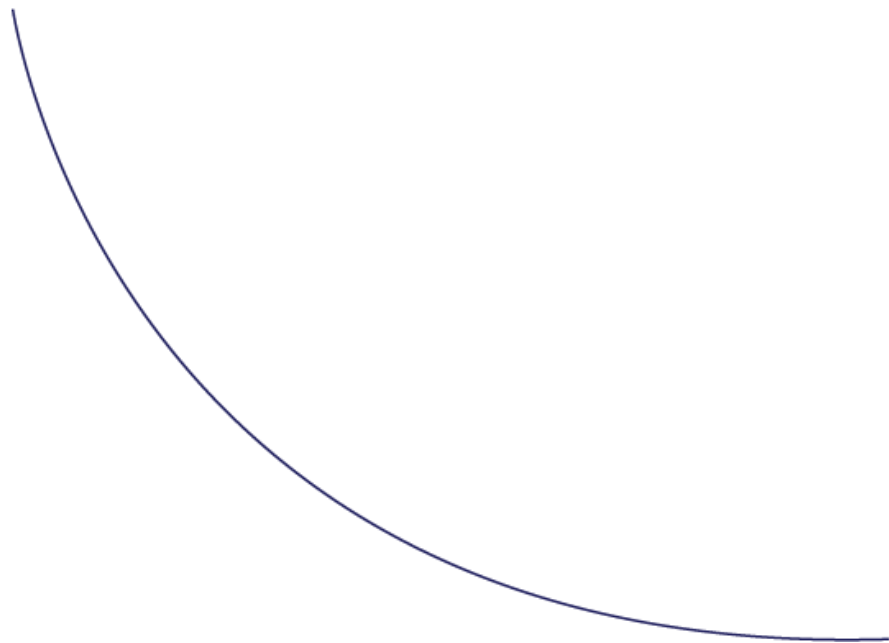

Vastutuse lill, millelt õisi
noppida

Tavaline tulemus: kokkulepe riigiga võla
tasumiseks, eriti kui vaja kedagi veel päästa

Süü on individuaalne, aga ...

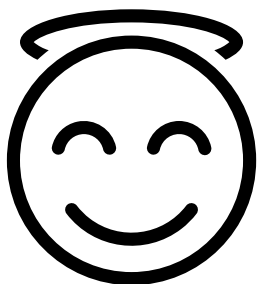

„Iga juhatuse liikme süü on individuaalne ja tuleb tuvastada eraldi, mistõttu on põhjendatud vastutusotsuse tegemine vaid selle juhatuse liikme osas,

- kelle käitumises on tuvastatud MKS § 8 lg-s 1 nimetatud rikkumine,
- süü vastutuse kohaldamiseks nõutavas vormis ning
- põhjuslik seos selle teo ja tekkinud tagajärje (maksude maksmata jätmine) vahel (vt lahend nr 3-3-1-37-13, p 27)“

Millest väärarvamus?

	RIKKUSIN	EI RIKKUNUD
TAHTLIKULT		X
RASKELT HOOLETULT		X
HOOLETULT	X	X

	RIKKUSIN	EI RIKKUNUD
TAHTLIKULT	X	
RASKELT HOOLETULT	X	
HOOLETULT		

- „Usalda, aga kontrolli“ põhimõtet eiratakse -

Esimene lugu: passivistist

TlnRK 04.04.2019

- Kaks juhatuse liiget – F ja K
- Raamatupidamisega tegeles ainult F
- Ühingu pangakontole omasid juurdepääsu nii F kui ka K
- Ehitustööde allhange fiktiivne (F-iga seotud ühing)
- Sularaha väljamaksed ca 100,000

Kohtu järeldused:

- Kokkulepe vastutusvaldkonna jaotamiseks **on lubatud**
- Teist juhatuse liiget tuleb **pidevalt kontrollida**
- Tehingu hindamine üksnes dokumentide põhjal pole piisav – tuleb suuliselt üle küsida, veenduda
- Ülevaade rahalistest vahenditest (kassa)?

Teine lugu: raamatupidajast-juhatajast

- „Kollegium leiab, et isikule, kes on ühel ajal äriühingu raamatupidaja ja juhatuse liige, ei saa jääda märkamatuks ost, millel ei ole ilmselt seost äriühingu majandustegevusega. Kollegiumi arvates ei ole sellises olukorras võimalik eluliselt usutavalt põhjendada ka tahtluse puudumist.“

Riigikohus (2019)

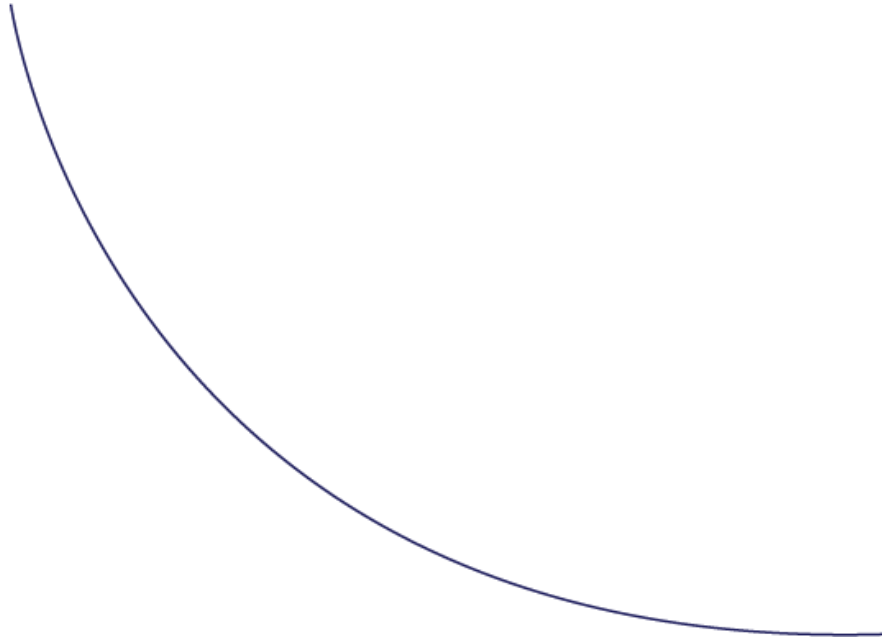
- Juurdepääs raamatupidamisdokumentidele
- Juurdepääs käibevahenditele
- Raamatupidamisega tegelemine
 - Ei pea teadma elu raamatupidamisdokumentide taga
 - Samas: ostu seos ettevõtlusega peab olema selge

Kolmas lugu: tulevikukoostööst riigiga

- PIIRIÜLENE TEHING + võib kaasneda maksueelis
 - juhtimisteenuste ostmine
 - IP-ga seotud tegevused
- Üks juhatuse liige teeb tehingu > ka teisel juhatuse liikmel teavitamise kohustus
- Ka maksunõustajad peavad ette kandma (v.a advokaadid ja audiitorid)
- **Väärteona vastutus 3,200 / 32,000 euro eest?**

Järeldused

- Kohustuste jagamise kokkulepe on lubatud, aga:
 - **Info kogumise kohustus + järelevalve**
juhatuse koosolekutel valdkonna ülevaade
 - **Saadud info hindamine (tõendid!)**
küsi küsimusi e-kirjaga
 - **Juurdepääs finantsidele = probleem**
valdkonnapõhised kontod, kassa kontroll

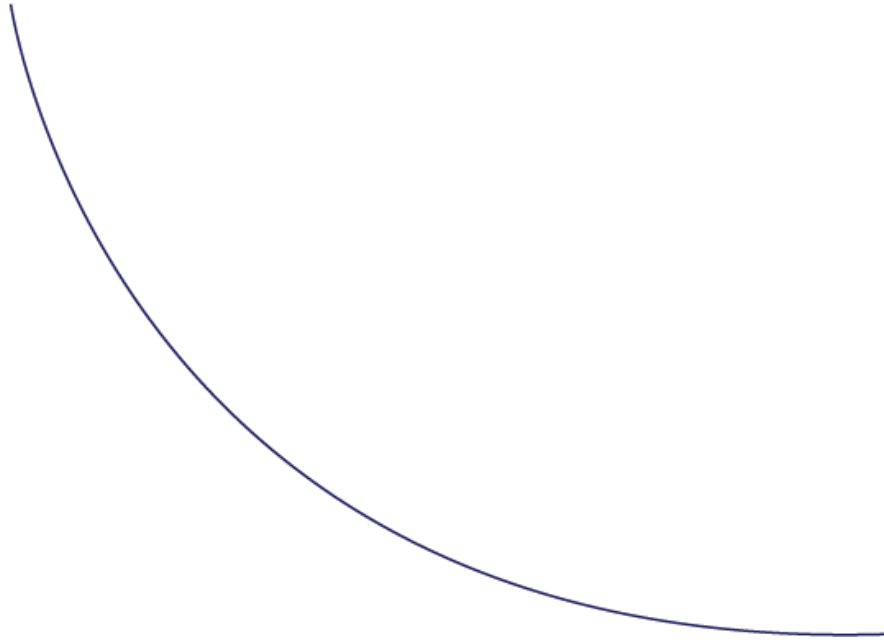

Esita esinejale küsimus

○ <http://pigeonhole.at>

○ 8X58

Vahekohus – haara kontroll
oma lepingu ja vaidluse üle!

Soraineni rahvusvahelise
õiguse ja vahekohtuvaidluste
eksperdid

Maria Pihlak

ja

Daniel Kaasik

Vaidluste lahendamine kui *analysis-paralysis*

Läbirääkimised

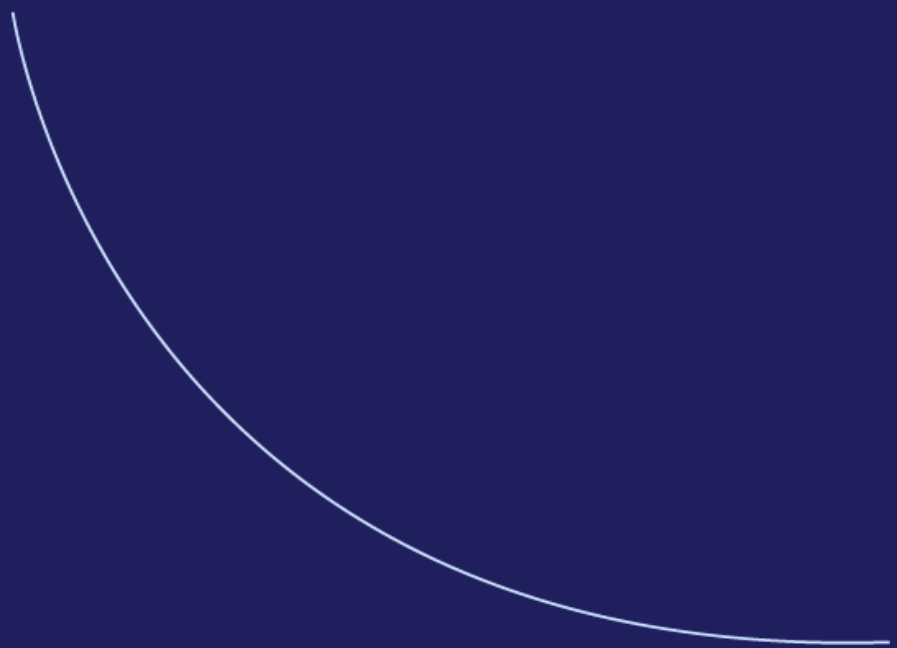
Lepitus

Kohtumenetlus

Vahekohtumenetlus

Analysis-paralysis tulem

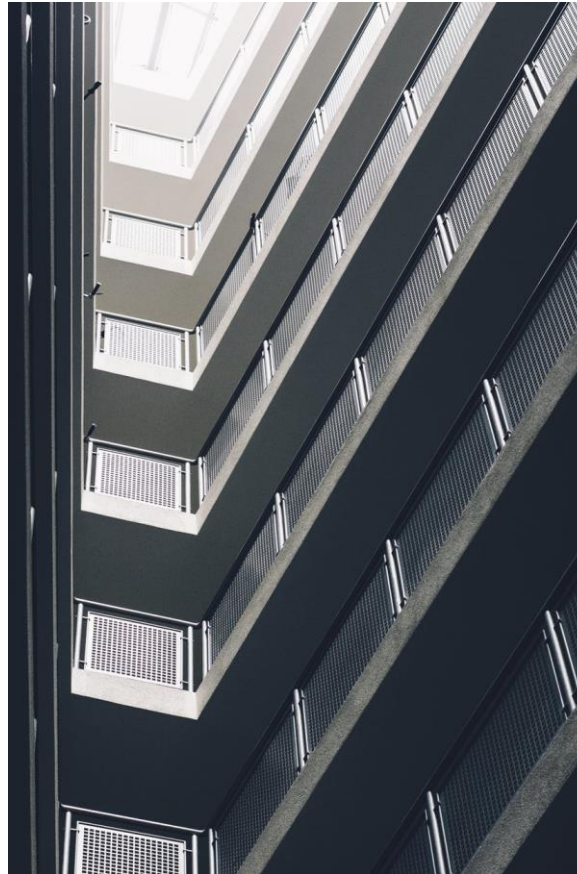

„Kõik lepingupoolte vahel tekkinud lahkarvamused lahendatakse läbirääkimiste teel, kokkuleppe mittesaavutamisel lahendatakse vaidlused Eesti Vabariigi seadusandlusega ettenähtud korras.“

Vaidluste lahendamine kohtus vs vahekohtus

KOHUS

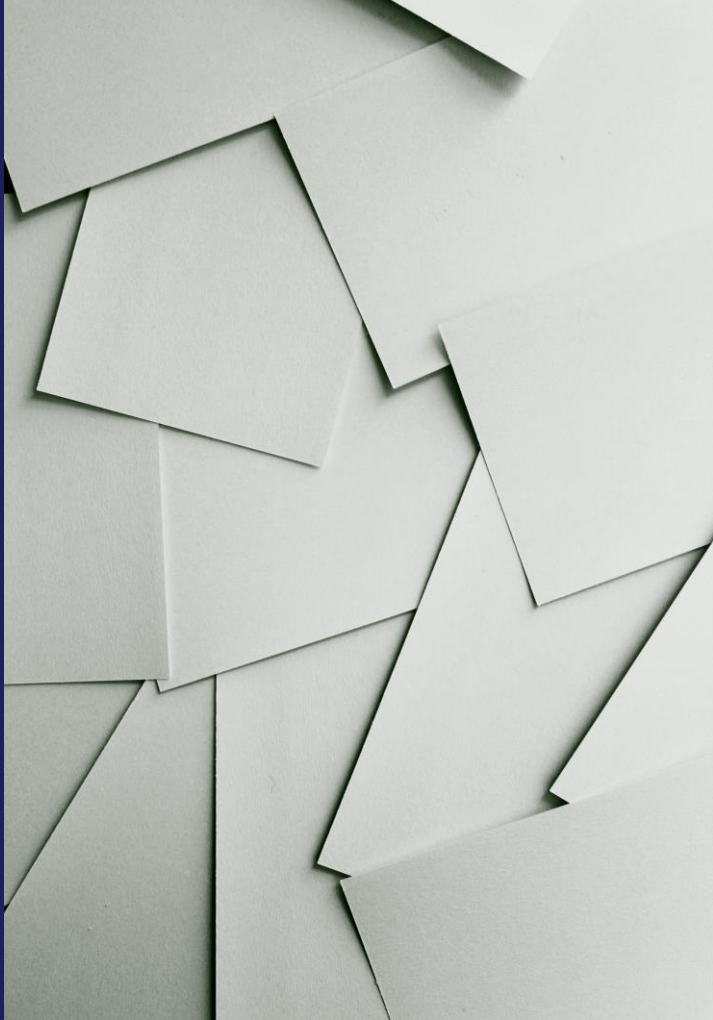
- Avalik menetlus
- Määratud kohtunik
- Kolm kohtuastet
- Tsiviilkohtumenetluse seadustiku reeglid
- Menetluse kestus
maakohtus ca 278 päeva
(30 000 vaidlust aastas)
- 51% otsustest osaliselt või täielikult ringkonnakohtus tühistatud

VAHEKOHUS

- Kinnine menetlus
- Poolte valitud vahekohtunikud
- „*One-Trick Pony*“
- Poolte valitud mängureeglid
- Kestus 6 -12 kuud
- Vahekohtu otsus on lõplik

Milliste vaidluste jaoks on vahekohus sobilik?

- Projekt on äärmiselt tehniline (energeetika, infrastruktuur, IT, finantseeringud, ehitus) ja vaidluste lahendamine nõuab eriteadmisi
- Nõue on etteennustatavalt suur
- Lepinguga seotud vaidlused soovitakse hoida konfidentsiaalsed (nt suuremate ühingute osanike ja juhtorganite liikmete lepingud)
- Projekt on rahvusvaheline ja lepingupartner ei nõustu Eesti kohtualluvusega
- Lepingupooleks on riik

Vahekohtu kokkulepe – *the Champaigne clause*

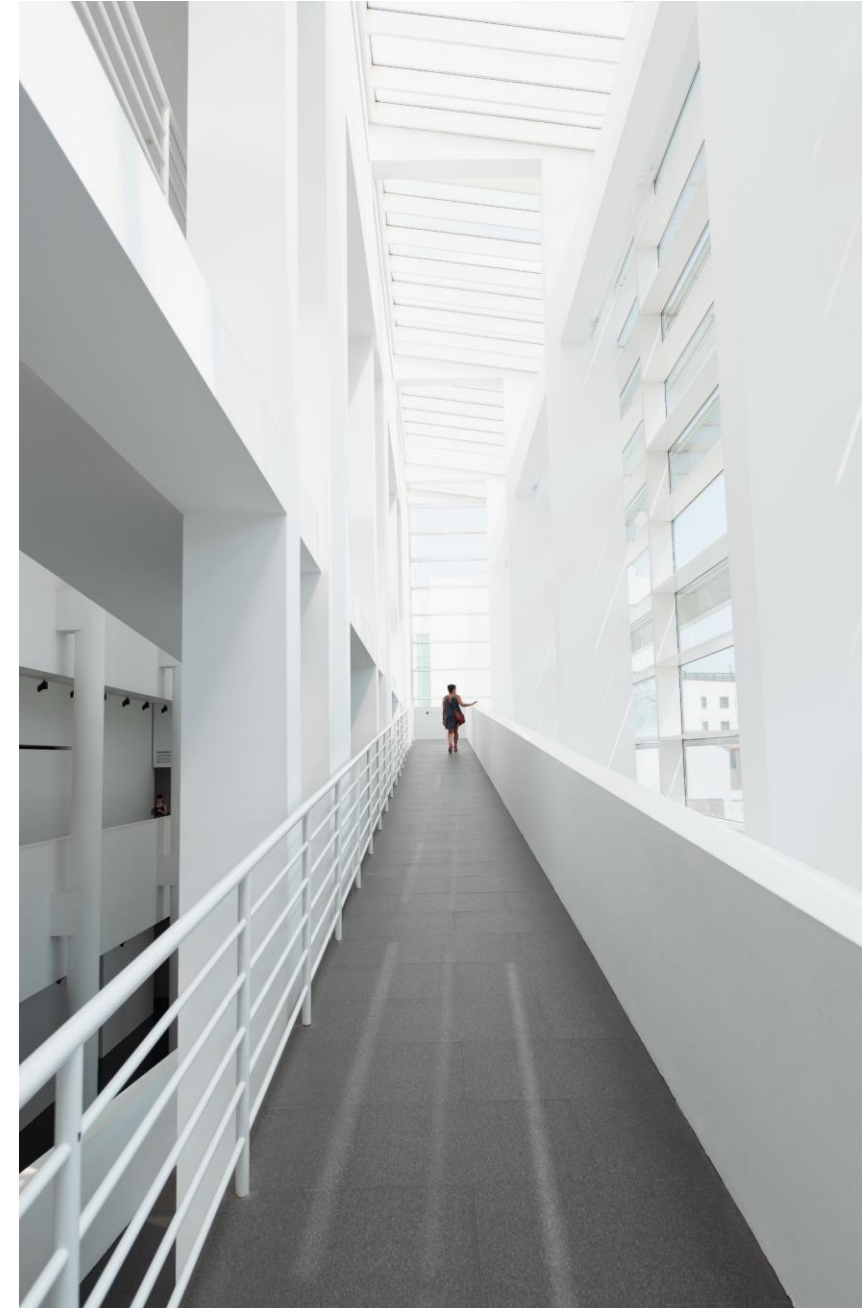
Mida pidada silmas vahekohtu kokkuleppega nõustumisel?

- Peab olema kirjalik
- Viidata konkreetsele vahekohtule ja selle reeglitele
- Nimetada vahekohtunike arv (1 või 3)
- Nimetada vahekohtumenetluse koht
- Nimetada vahekohtumenetluse keel

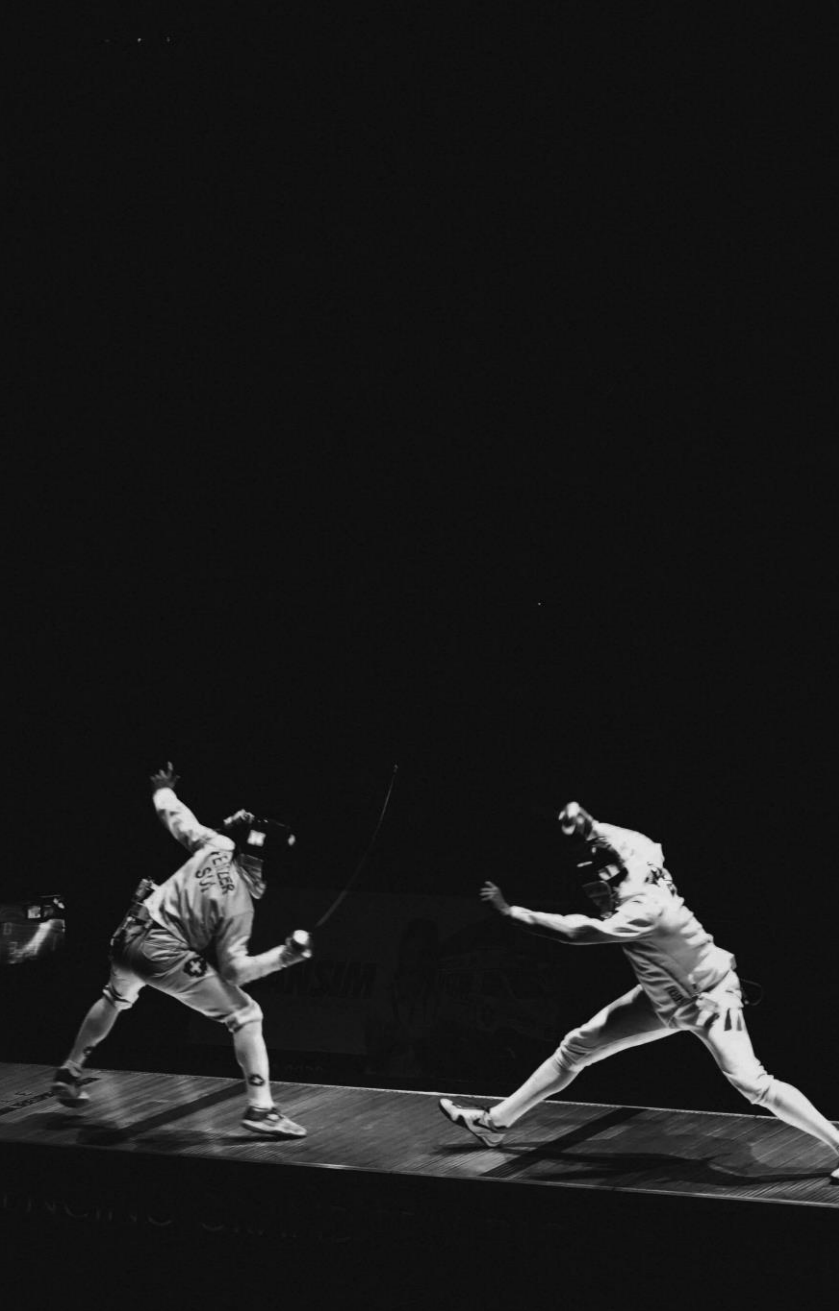
Soovituslikud vahekohtud

- International Court of Arbitration (ICC)
- Arbitration Institute of the Finland Chamber of Commerce (FAI)
- Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of Commerce (SCC)
- Eesti Kaubandus-Tööstuskoja Arbitraažikohus

Näidiskokkulepe

„Kõik Lepingust tulenevad ja Lepinguga seotud vaidlused lahendatakse Eesti Kaubandus-Tööstuskoja arbitraažikohtus selle reglemendi alusel. Vaidlust lahendavad kolm vahekohtunikku. Vahekohtumenetluse kohaks on Tallinn, Eesti. Vahekohtumenetlus toimub eesti keeles.“

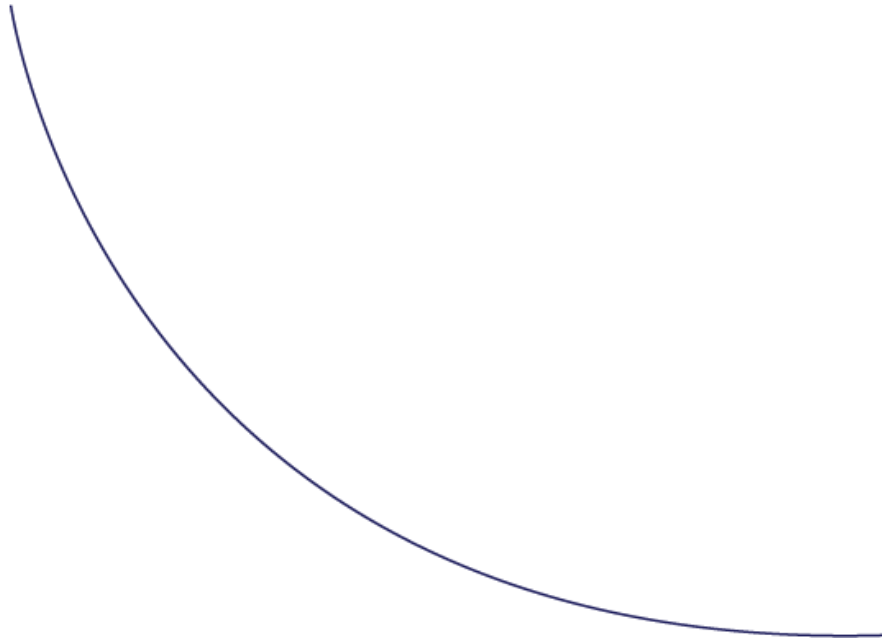

Esita esinejale küsimus

○ <http://pigeonhole.at>

○ 8X58

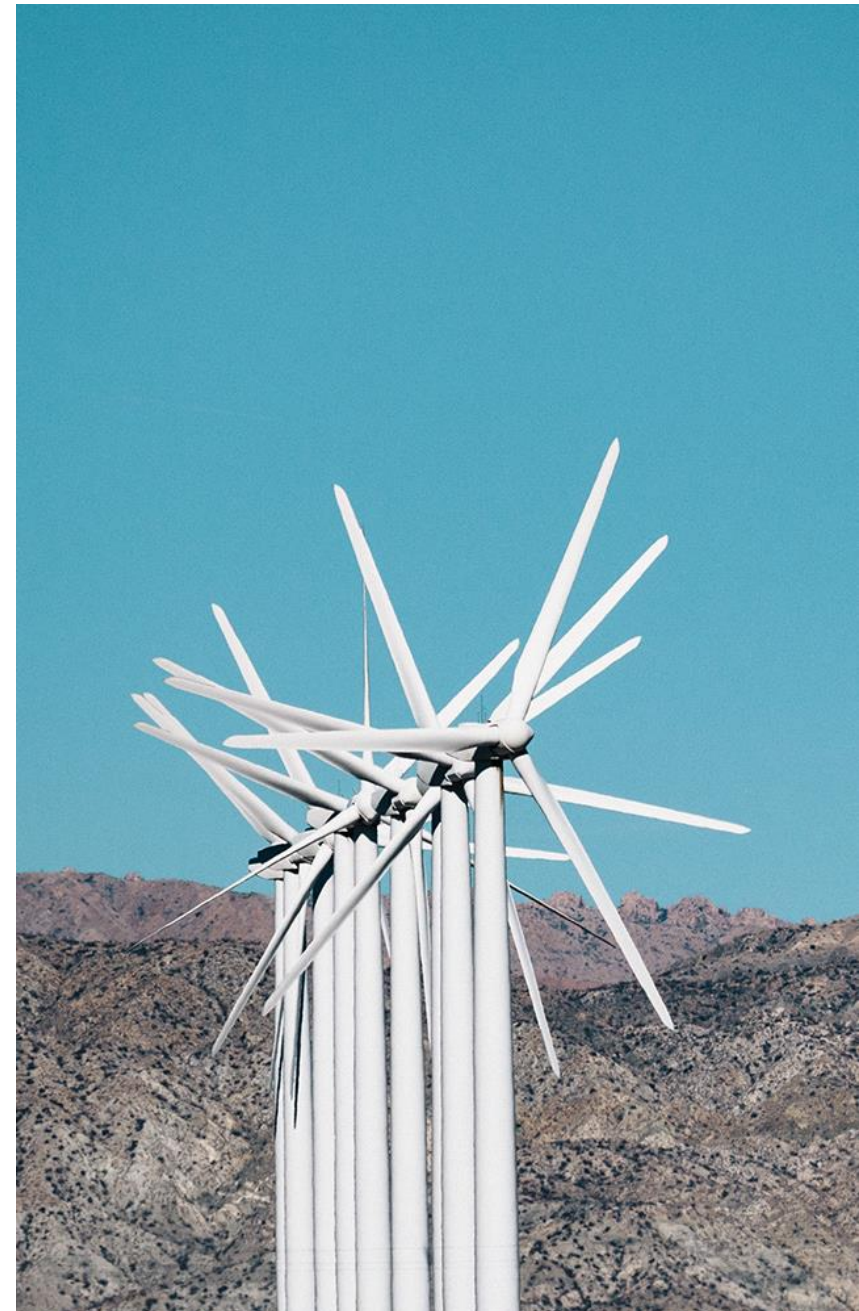
Kuidas strateegilisi suurprojekte
edukalt läbi viia?

Kinnisvara- ja ehitusvaldkonna
ekspert
Sandra Mikli

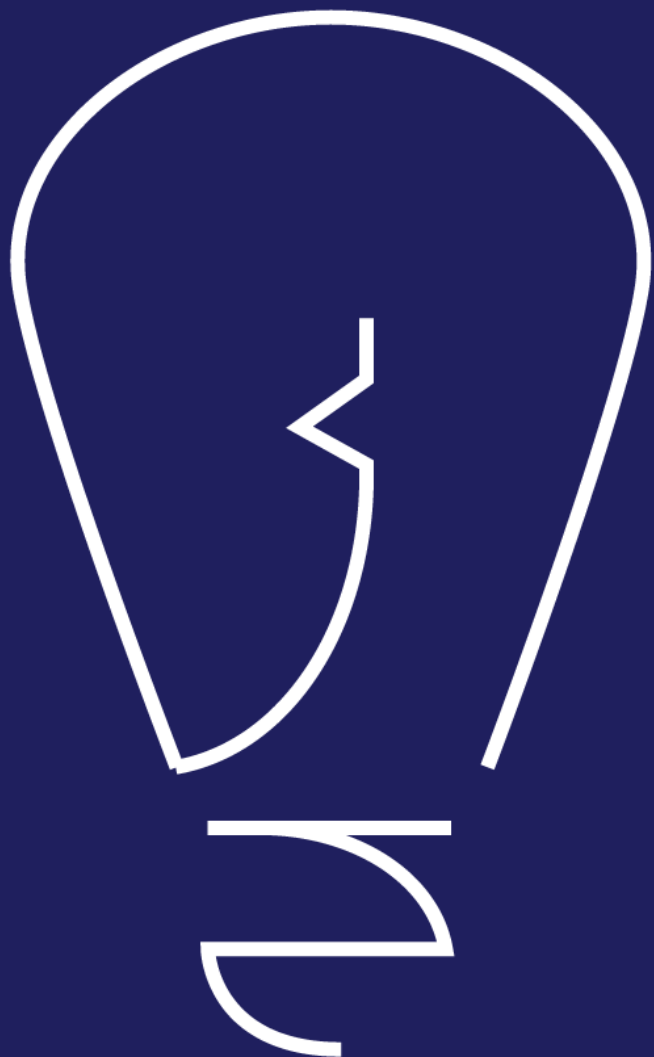
Mis on suurprojekt?

- Avalik võim
- Arendaja/ettevõtja
- Rahvas

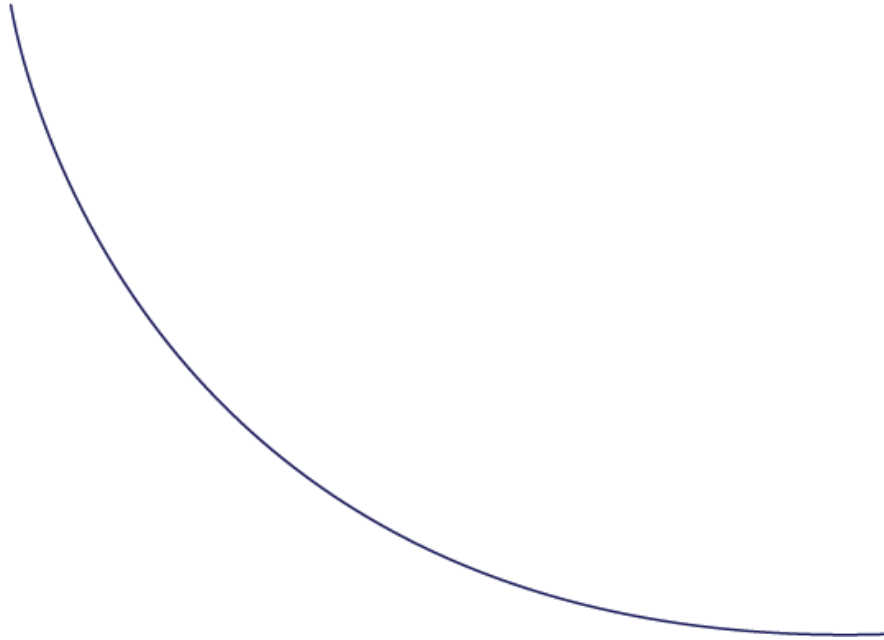

Kes või mis teeb projekti edukaks?

- Hea idee
- Piisavad eeluuringud
- Menetluseelsed konsultatsioonid taotluse viimistlemiseks

Ressursid

Aeg – ajakava
paikapanemises osalevad nii
riigi kui ka arendaja esindajad

Tähtajad – menetluses
antakse vastamiseks tähtaeg
ja seda ei pikendata

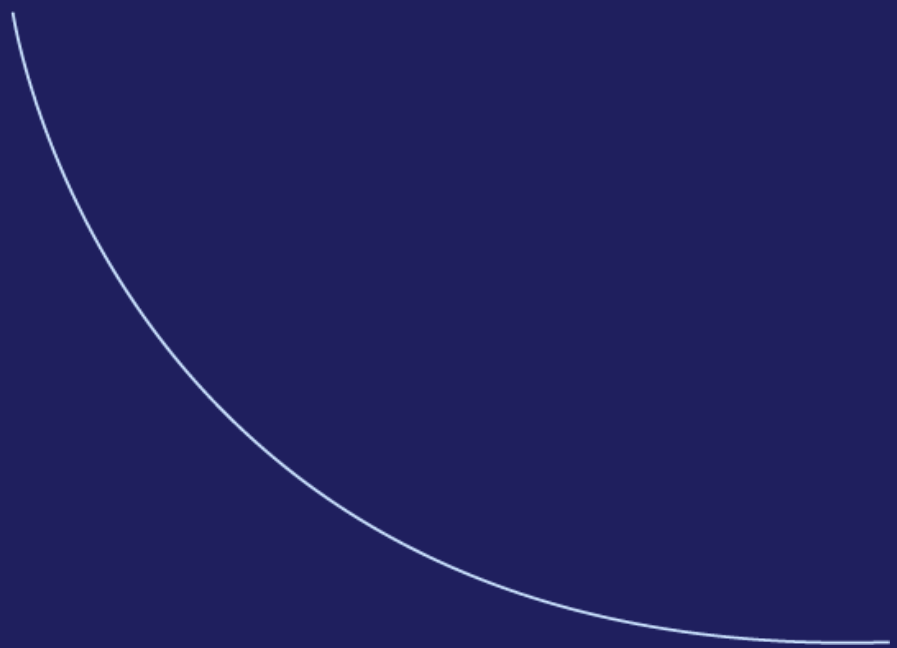
Jooksev tagasiside
efektiivsemaks menetluseks

Koostöö ja kaasamine

- Avalikkuse võimalikult varajane kaasamine
- Kaasamismenetlused saab ühitada
- Partnerid kohalikust kogukonnast

Õiguskeskkond

Kes peab kohanduma – kas
õiguskeskkond või suurprojekti
läbiviija?

0- bürokraatia rakendamine?

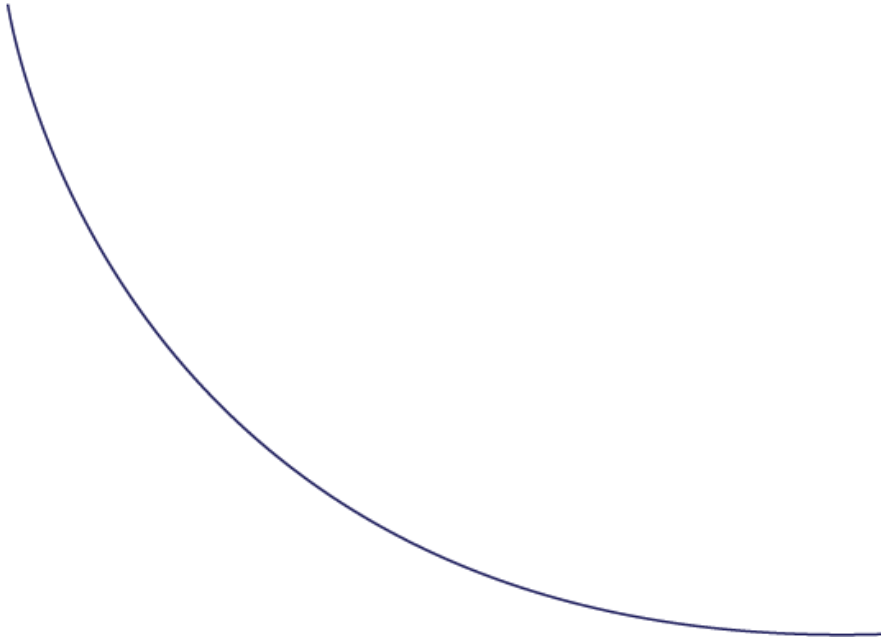

Esita esinejale küsimus

○ <http://pigeonhole.at>

○ 8X58

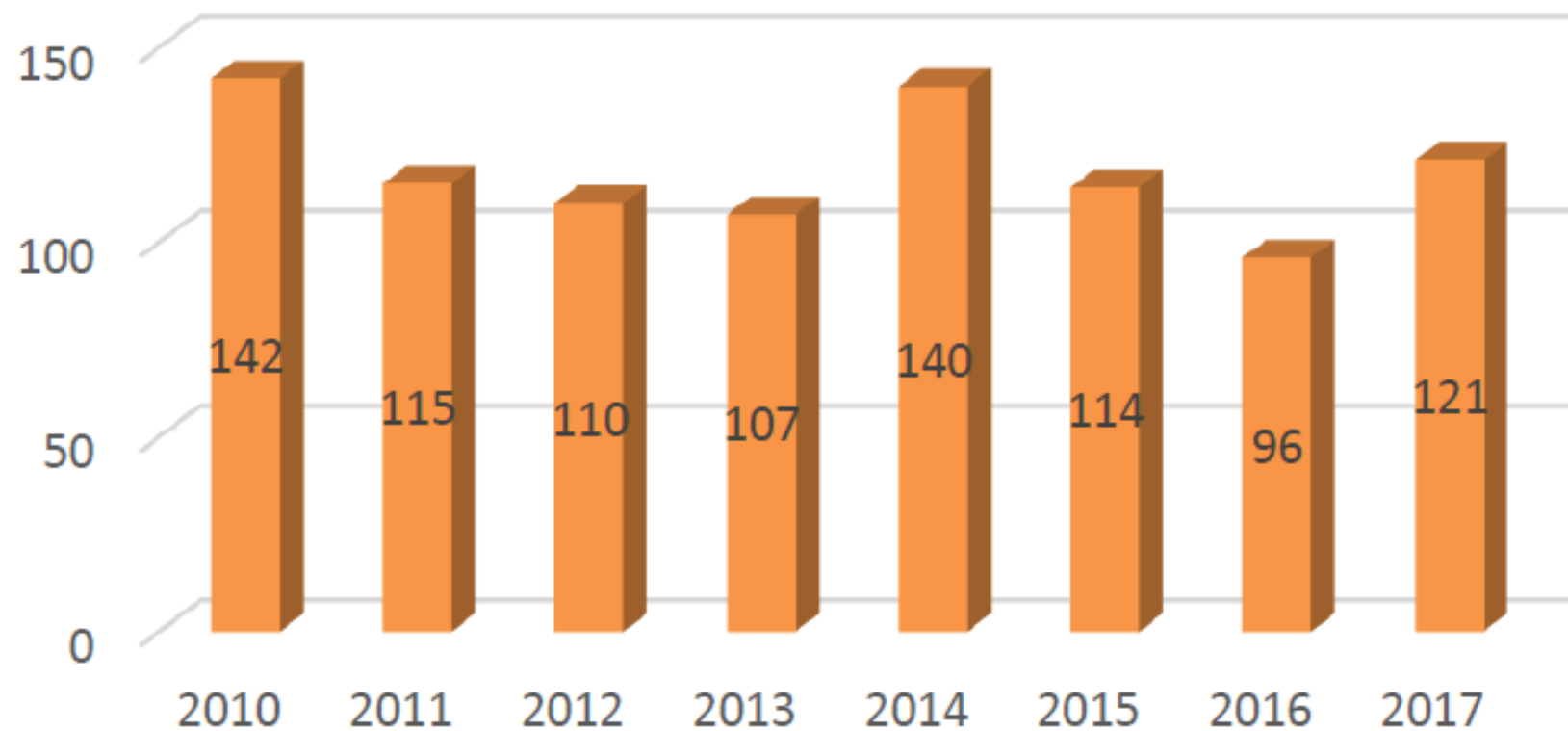
Kuidas ettevõtjana edukalt seadusloomes
kaasa rääkida?

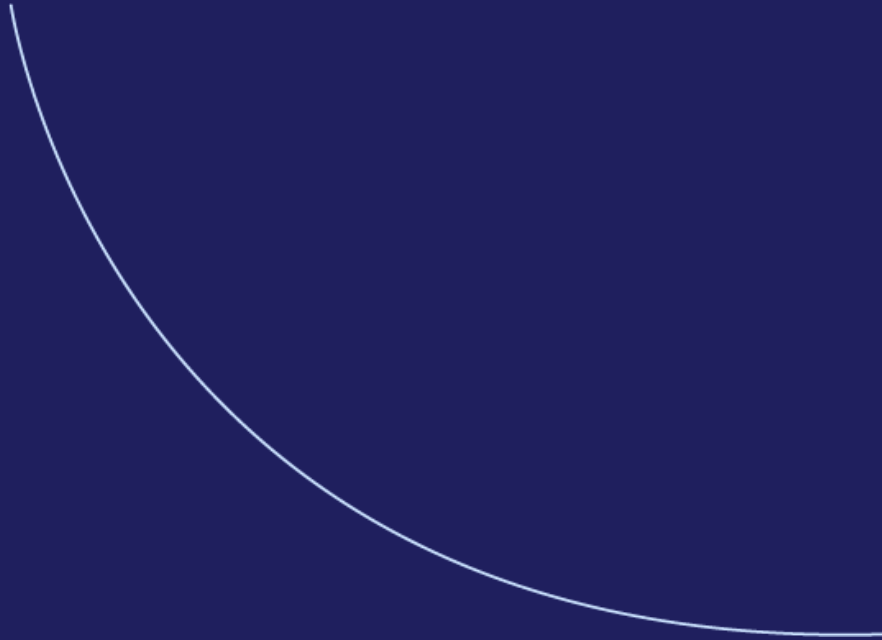
Soraineni riigisuhete valdkonna juht
Allar Jõks

Soraineni riigi- ja haldusõiguse ekspert
Illimar Pärnamägi

Mida see graafik võiks kajastada?

Huvide maksmapanek seadusloomes?

- Igapäevane ning järjepidev kommunikatsioon seadusloome eest vastutavate ametnike ja kodanike vahel on normaalne

versus

- Sõnadel „lobi“ ja „lobism“ tänaseni paraku negatiivne kuvand – et mitte öelda „korruptiivne“

Ministeerium valmistub lobitegevust reguleerima

EESTI

Eile kell 14.36

Janek Mägi ja Jüri Ratas. Eelmise valitsuse liiget Mäggit on nimetatud ühe tubakatootja lobistiks. Autor/allikas: Anna Aurelia Minev/ERR

Justiitsministeerium valmistub reguleerima poliitilist suhtekorraldust (lobitegevust) Eestis, kavatsedes suveks välja anda sellekohased juhised.

"Plaanime liikuda sammhaaval. Kõigepealt on plaanis järgmise aasta suveks välja anda juhised kõrgetele ametiisikutele huvide konflikti vältimiseks ning huvirühmadega ja lobistidega suhtlemiseks," ütles justiitsministeeriumi pressiesindaja Maria-Elisa Tuulik ERR-ile.

Tema sõnul kavatseb ministeerium teha muuhulgas ettepaneku avalikustada ametiisikute kontaktid huvirühmadega ja nende esindajatega (lobijatega). Selleks avaldatakse veebilehel kohtumise järgselt info lobija nime ja kontaktide, tema esindatavate huvirühmade ja arutluse all olnud teemadega ning samuti arutelu kokkuvõttega.

Lahendus seadusloome „rägastikus“ edu saavutamiseks:

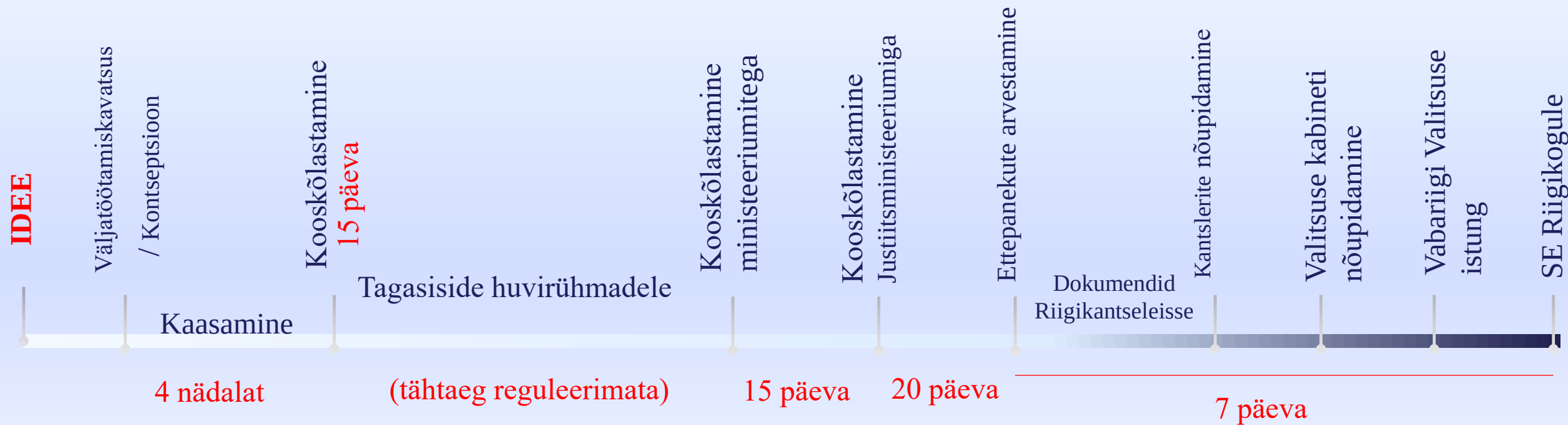
- I. Kvaliteetne analüüs
- II. Avalik arvamus
- III. Suhtlus

Mis on lahendus? Soovitus I

Seadusloomeprotsessi peab tundma

- Vabariigi Valitsuse reglement
- Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri
- Riigikogus menetletavate eelnõude normitehnika eeskiri

REAALSUS:

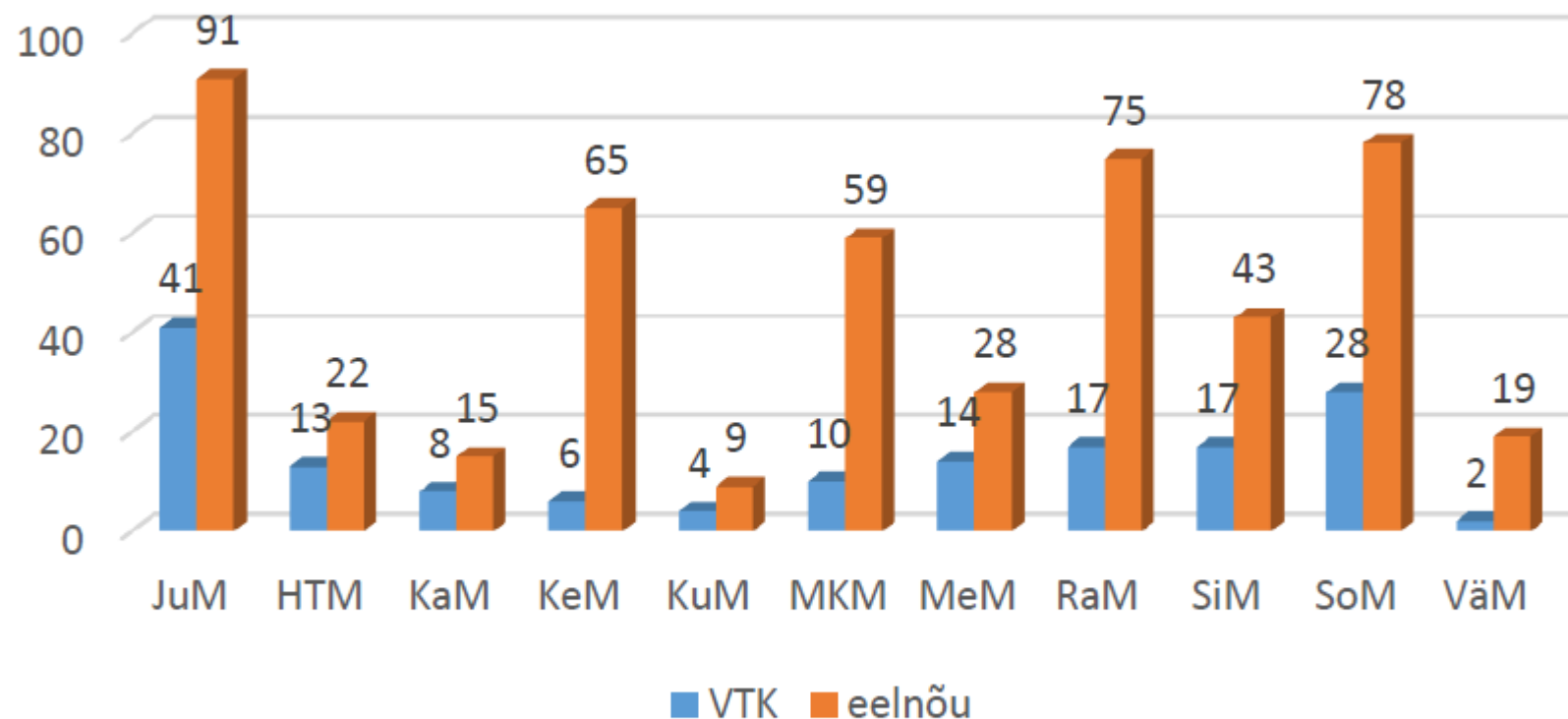
1) Õiguspoliitika arengusuundade elluviimise ülevaade 2018:

- Vaevalt 1/3 eelnõudest tehakse väljatöötamiskavatsuse (VTK) alusel
- Eelnõud esitatakse otse Vabariigi Valitsuse kabineti nõupidamisele või istungile
- Isegi kui formaalne seadusloomeprotsess läbitakse, tehakse seda üksnes näitlikult, sest koalitsioonilepingus on kokku lepitud idee/eesmärgi elluviimine juba otsustatud

2) Paljud eelnõud algatatakse Riigikogus:

- Protsessi kvaliteedijuhtimine on vähem formaliseeritud
- Riigikogus algatatud eelnõudele VTK kohustus ei laiene
- Suuremad „libastumised“ ja „tööõnnetused“ juhtuvad Riigikogu menetluses ning tihti n-ö viimase minuti muudatusena

VTK-de ja eelnõude arv ministeeriumite lõikes 2014-2018*

Joonis 2. VTK-de ja seaduseelnõude arv ministeeriumide kaupa 2014–2018, sh korduvalt esitatud eelnõud ja VTK-d (2018: jaanuar–juuli)

Soovitus II

Ametnik on Eestis ennekõike spetsialist omas valdkonnas:

- Toimib spetsialistilt-spetsialistile side, mistõttu tuleks enamasti alustada koostööd vastava konkreetse eluvaldkonna spetsialistide ja oma ala professionaalidega (erialaliidud).
- Agronoomil ja kalamehel on õigusteadlasega tihti vähe erialast ühisosa.
- Silmapaistvus erialaspetsialistina tagab ametniku sümpaatia.
- On ka vastupidiseid näiteid!

Soovitus III

Teatud valdkondades on vaja rohkem puhtalt juriidilist oskusteavet:

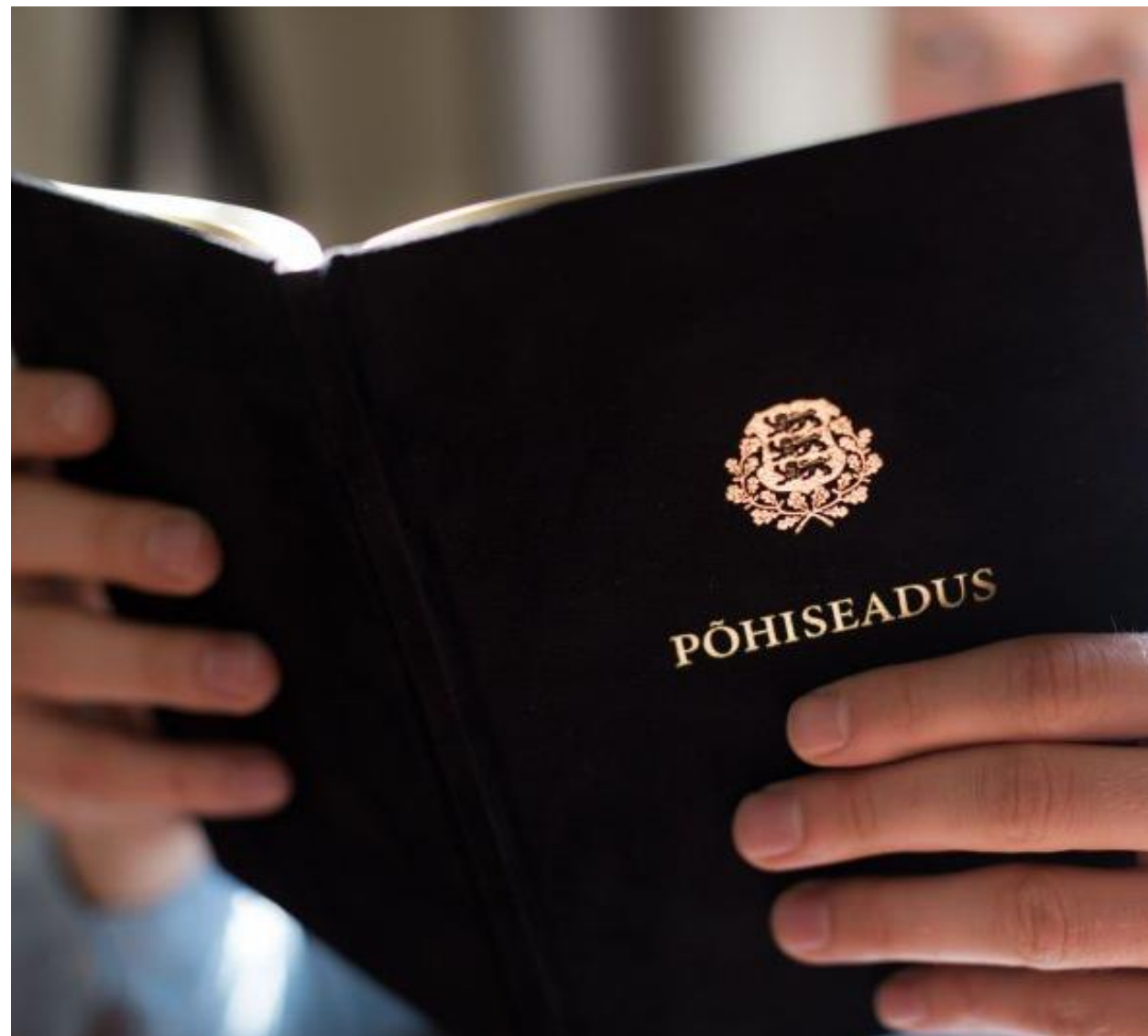
- Tsiviilõigus ja karistusõigus kui traditsioonilised õigusteaduslikud erialad (Justiitsministeerium).
- **AGA=>** Haldusõigus on mahukaim osa. Vähemalt kaks kolmandikku (ca 275/375) Eesti seadusest reguleerivad haldusõiguse valdkonda.
- Praktiliselt kõik 01.01.2019 jõustunud seadustest (ca 130) kuuluvad haldusõiguse gruppi.

Soovitus IV

Põhiseadus kaitseb põhiõiguseid:

- Kodanikel on põhiõigused, sh ka ettevõtjatel
- Hea koostöö ja mõistmine põhiõiguste eest seisvate institutsioonidega:
 - Õiguskantsler
 - Eesti Vabariigi President (kantselei)
 - Justiitsministeerium (õiguspoliitika osakond)
 - Ministeeriumide juristid
 - Poliitikud
 - Advokaadid?

Soovitus V

Poliitiku roll ei ole vähetähtis:

- Oluline, mis rahvas arvab.
- **NB! Rahvas loeb lehti.**
- Kui ametnik jääb üldiselt truuks erialasele infole, siis avalik arvamus mõjub poliitikutele märkimisväärselt.

Näited Soraineni „filtrist“ seadusloomes:

1. **Segadus jäätmeveoga (2015):** Ära hoitud jäätmeveo vabaturg.
2. **Suhkrumaks (2017):** potentsiaalne kahju toidutööstusele: 15, 16 ja 17 milj. EUR aastatel 2018, 2019 ja 2020
3. **Ebavõrdsed müügipiirangud (2017):** Tanklapoed on nagu teised poedki ning võivad müüa mh ka alkoholisaldusega jooke.
4. **Ära hoitud maksusegadus (2018):** Füüsilised isikud oleks hakanud maksma tulumaksu rahalt, mida nad polnud kunagi saanudki ehk saamata tulult.
5. **Muinsuskaitseseadus (2019):** Ettepanekud halduskoormuse leevendamiseks

Ta märkis, et kui poleks Soraineni filtrit viimasel hetkel tulnud. „siis ju oleks see jama läbi läinud ja oleks praktikas ikka päris sellise ettearvamatute olukorra tekitanud“. „Kas minister Tõniste – siis kui ta saatis selle eelnõu kooskõlastamisele –, ei lugenud seletuskirja läbi? Ja kas ta siis ka ei lugenud enda allkirjaga saadetud materjale läbi, kui see eelnõu valitsusse läks? Kuidas nii saab olla?“ tahtis Sõerd teada.

Illimar Pärnamägi: kas muinsuskaitseameti peadirektori mälu veab alt?

ARVAMUS
Illimar Pärnamägi, advokaadibüroo Sorainen
jurist
25.04.2019 09:18

Illimar Pärnamägi Autor/allikas: Sorainen

Jääb loota, et peagi tegutsema a:
muinsuskaitseõudeid just kodan

08.12.2018, 19:10

Riik tahtis ettevõtjatele seadusega salakavalat lõksu seada (225)

Siiri Liiva
siiri.liiva@arileht.ee

Viimasel hetkel tulnud kiri juhtis tähelepanu

Rahanduskomisjon ise oleks muudatuse läbi lasknud ja seaduse sellisel kujul riigikogus teisele lugemisele viinud, kui Soraineni advokaadid Kaido Künnapas ja Allar Jõks poleks oma 19. novembri kirjas rahanduskomisjoni esimehele Mihhail Stalnuhhinile sellele tähelepanu juhtinud.

riigikogus

Foto: Kuvatõmmis videost

Neljapäeval riigikogus toimunud tulumaksuseaduse muutmise seaduse teisel lugemisel selgus, et rahanduskomisjon sai viimasel hetkel jaole punktidele, mis oleks Soraineni advokaadibüroo hinnangul tänase maksukorralduse pea peale pööranud.

Soovitus VI

Loovad lahendused:

Kui põhiseadus ka enam ei aita, siis jääb toeks veel loominguline ning „kastist väljas“ mõtlemine:

<https://majandus24.postimees.ee/3089467/joks-levitab-kapitalismi-pilavat-multifilmi>

Majandus > Jõks levitab kapitalismi pilavat multifilmi

Jõks levitab kapitalismi pilavat multifilmi

Andres Reimer
majandusajakirjanik

12. veebruar 2015, 16:09

Endine õiguskantsler Allar Jõks levitab lustakat multifilmi, mis näitab jäätmeveo näite põhjal, kuidas kapitalist koorib lihtsameelse inimese vaba turu reegleid kasutades paljaks.

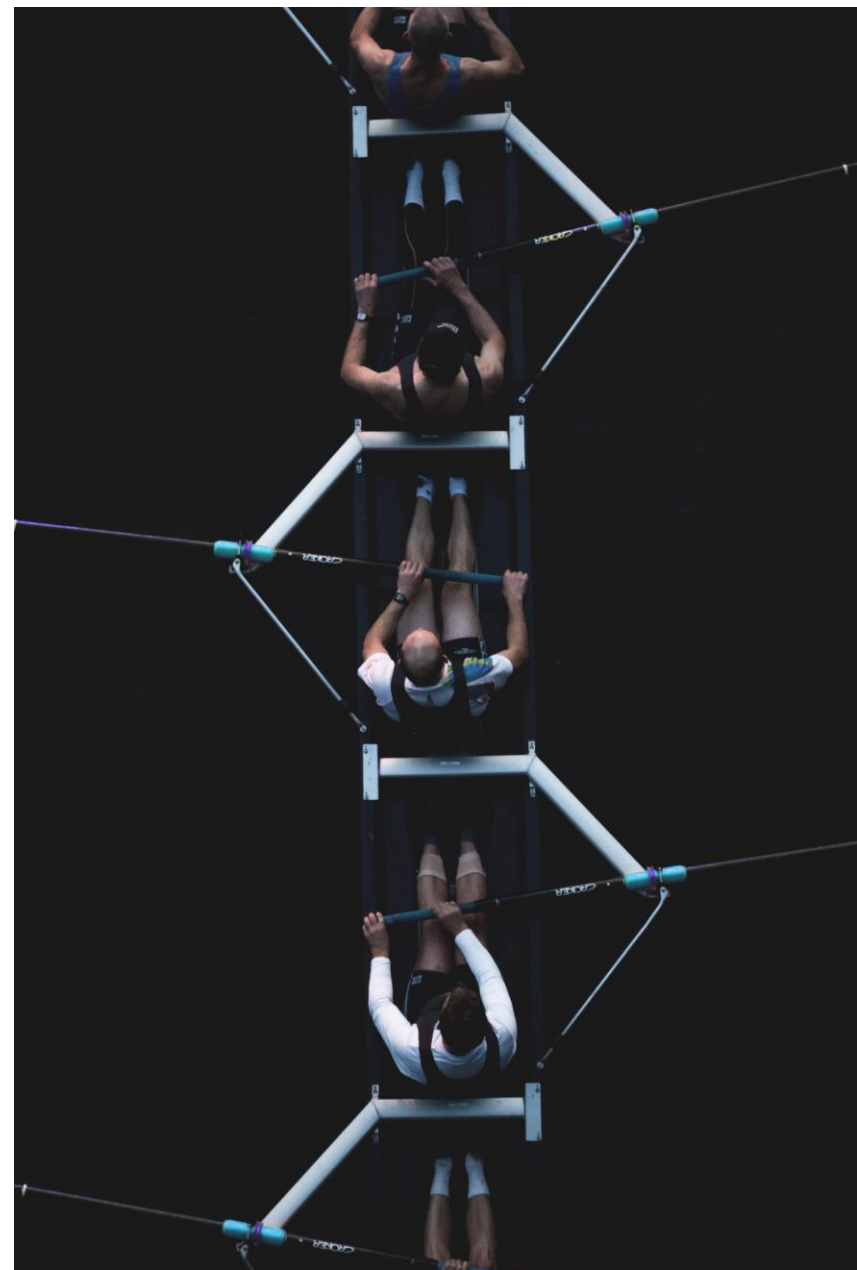
Esita esinejale küsimus

○ <http://pigeonhole.at>

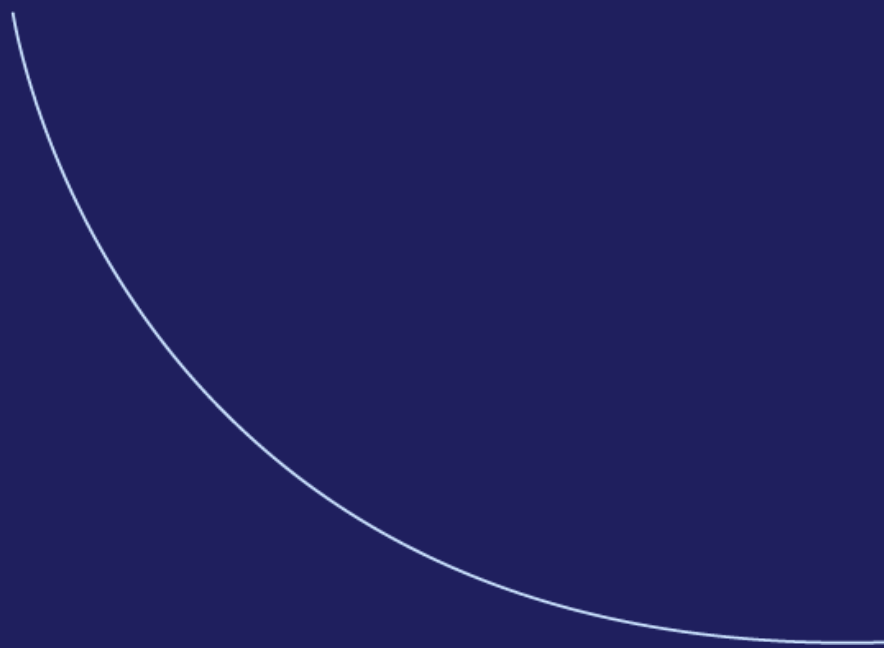
○ 8X58

**Tagasiside on
tšempionide
hommikusööök!**

- Ken Blanchard

Meditstiini ja tervishoiu ärihommik

Kas apteegireformist on saamas apteegikriis?

Kas netiapteegid võiksid tulevikus olla päästvaks õlekõrreks?

Aeg on mõelda suurelt: toome Eestisse väärtuspõhise meditsiini!

14. november 2019

PROTO Avastustehas

Peetri 10

Eesti

Leedu

Valgevene

Läti

SORAINEN

sorainen.com